

Rudy Hobbenschot en Ellen Mulderij verruilden elf jaar geleden met hun drie kinderen, vier Haflingers en een Shetlander, het Friese platteland voor het Zweedse landleven. Ze bliezen het leeglopende gehucht Hjulsjö nieuw leven in.

DE ROEP VAN DE ELAND

Paarse lupinen sieren de berm van de doorgaande weg tussen Nora en Hjulsjö, een dorpje ruim 70 kilometer ten noorden van de stad Örebro, Midden-Zweden. De weg slingert tussen uitgestrekte bossen en af en toe een plukje landbouwgrond. Rudy was zo onder de indruk van dit natuurschoon, in de oriëntatiefase van het emigreren, dat dit de plek wel eens kon worden. En zo geschiedde.

Idyllischer dan Hjulsjö kun je het ook bijna niet krijgen. Rudy Hobbenschot en Ellen Mulderij kijken vanuit hun woonboerderij uit over het marineblauwe meer Hjulsjön. Het kraakheldere water is te drinken. De dorpsauna naast het meer is toegankelijk voor iedereen. Wel zelf je blokken hout klieven. Afkoelen doe je in het koele water, waar je met een werphengel, met niet al te veel moeite baars en snoek kunt vangen.

Er raast een lange vrachtwagencombinatie voorbij met dikke boomstammen achterop. In de verte klinkt het trompetachtige geluid van kraanvogels. Verder is het hier muisstil. Het is een bewolkte dag, eind juni. Het valt vandaag mee met muggen, maar hun familieleden, knutten, belagen je op zo'n dag soms met honderden tegelijk en drijven je tot waanzin.

In de gang van de boerderij hangt een tegel: 'Wer't wy op 'e wräld ek binne, oer 's skynt deselde sinne'. Er staat ook een koffer klaar. Rudy vliegt de volgende ochtend van Örebro naar Groningen voor een reünie van Stichting Windenergie Kübaard (WIEK), waar hij decennia geleden bij betrokken was. Het goede leven in Friesland was de reden dat de emigratie pas in 2007 plaatsvond.

VAKANTIE

Rudy vierde eind jaren zeventig voor het eerst vakantie in Zweden. Begin jaren tachtig volgde hij een bosbouwopleiding en liep stage in het Scandinavische land. Hier wil ik wel wonen, dacht hij. Ellen zag dat ook wel zitten en toen ze haar studie had afgerond was het moment daar. Maar toen kwam dat vervallen stulpje in Kübaard op hun pad.

Ze kochten het en lieten het opknappen. Het werd een mooie hobbyboerderij. Ellen verkocht biologische producten vanuit een boerderijwinkel. Er kwamen drie kinderen: Merel (nu 24), Thijs (22), Berber (19). Rudy vond een goede baan bij de provincie. Ze settelden. Het emigratieplan ging de ijskast in.

Maar de roep van de eland bleek niet te weerstaan. Terug naar de natuur en de basis, de droom kriebelde weer. Het gejaagde leven in Nederland begon tegen te staan. „Merel zat in de brugklas”, zegt Ellen. „Er werd zoveel van haar verwacht. We hadden geen zin meer om met die malle molens mee te gaan.”

In 2007, Ellen was 43, Rudy 47 jaar, pakten ze hun spullen bij elkaar en reisden noordwaarts. Merel leek Zweden meteen geweldig. Thijs was een natuurjongetje dus dat komt wel goed, wisten ze. „Berber was 8 jaar en had de meeste moeite met de emigratie. Zij

vertikte de eerste zes maanden om Zweeds te praten. We gaan toch terug, dacht ze.”

Dat gebeurde niet. In Hjulsjö lieten Rudy en Ellen wéér een oude boerderij opknappen die veel weg had van een bouwval. Rudy vond een baan in de bosbouw. Als ZZP'er begrenste hij natuurgebieden. Rudy en Ellen hadden zich verkeken op het dorp in verval waar ze gingen wonen. In 2002 had de school haar deuren gesloten, een jaar later verdween de allerlaatste winkel.

Boodschappen doen in het 18 kilometer verderop gelegen Hällefors is nog daaraan toe. Maar meerdere woningen stonden leeg: de jeugd was naar de stad getrokken, ouderen waren overgebleven. „Er was hier voorheen veel werkgelegenheid in de bosbouw, landbouw, en in de ijzerertswinning”, vertelt Rudy. „Er woonden toentertijd 3000 mensen in deze omgeving, nu nog geen 300 zielen. Het platteland is hier leeggelopen net als Kübaard in de jaren zeventig.”

WENNEN

Het was dan ook enorm wennen voor het hele gezin. Toch wisten ze op den duur hun draai te vinden. Rudy en Ellen begonnen onder meer een schapenhouderij, houden nu 200 schapen, waaronder het Gotlandpels-schap, een Zweeds ras. „De schapenvachten vilt ik”, zegt Ellen. „We verkopen het vlees en de schapenhuiden in de boerderijwinkel. Die worden onder meer gebruikt voor baby's en langdurig ziekten tegen het doorliggen.”

Ellen startte een boerderijwinkel met cafégedeelte voor koffie met koek en ijs. Het was de ideale manier om te integreren in Hjulsjö. Het was toentertijd de enige toko waar je iets kon kopen. Dorpsgenoten dronken koffie en vertelden oude verhalen van vroeger. Inmiddels zijn er nog twee andere horecagelegenheden.

Op hun grondgebied naast het meer werden vroeger dansfeesten gegeven, hoorden ze. Rudy en Ellen begonnen daar natuurcamping Lantliv (zie kader). „Dat was aanvankelijk niet de bedoeling”, zegt Ellen. „Maar we kregen steeds meer verzoeken om te kamperen, wat we vroeger zelf ook graag deden.”

Aan wie het horen wil vertellen ze hoe enthousiast ze zijn over Zweden. Twee kampeers raakten besmet en wonen nu ook in Hjulsjö. Er wonen nog twee Nederlandse gezinnen vlak in de buurt. Het platteland is weer in trek. Een paar jaar geleden stonden er meerdere huizen te koop in Hjulsjö, nu geen één.

GEZAMENLIJKE MOESTUIN

Rudy en Ellen begonnen dorpsgenoten te betrekken bij wat werkzaamheden. Grond genoeg voor een moestuin. Wat nu als we dat met zijn allen gaan doen?, vroegen ze. Er bleek animo voor. Ellen: „Iemand gaf ons laatst een pot frambozenjam gemaakt van onze eigen frambozen. Ik hou van die ruilhandel en het is goed voor de sociale contacten.”

Ze schaften in het kader van een duur-

zaamheidsproject een koe aan. De melk van Betsy wordt iedere dag aan een ander gezin gegeven.

Op het platteland van Zweden is niet veel werk te vinden. Kans van slagen maak je het meest in de zorg, het onderwijs en als vrachtwagen- of buschauffeur. Het is in Zweden sowieso handig van meerdere markten thuis te zijn.

Ellen stond als lerares handenarbeid voor de klas en maakte hotelkamers schoon. Rudy stopte met het werk in de bosbouw en is sinds mei coördinator bij de regionale overheid Länsstyrelsen in Örebro.

Op een kantoor in Örebro denkt hij na over klimaatverandering. En dat is hard nodig. Tot april lag er sneeuw in Midden-Zweden, toen was het heel even voorjaar, en pats boem, het kwik steeg tot 25-30 graden. De Swedish Civil Contingencies Agency (MSB) waarschuwde eind mei al voor bosbranden door het droge weer. Het stadje Sala werd getroffen door bosbranden.

Rudy houdt zich bezig met het beheersen van grondwater, droogte en overstromingen. „Hoe kunnen we door kleine aanpassingen aan de natuur het grondwater langer vasthouden en beter laten inzigen in de grond zodat het grondwater toeneemt en het landschap de problemen zelf zo goed mogelijk oplost”, legt hij uit.

Rudy en Ellen dragen zelf ook bij aan een leefbaar platteland. Hun schapen grazen op meerdere plekken in de regio om het landschap open te houden. Ze voorkomen dat sommige stukken landbouwgrond verbossen. De schapen en het onderhoud aan het elektrische hekwerk scheppen de nodige verplichtingen en onderhoud. Niettemin zouden ze zo een week op vakantie kunnen.

„Dorpsgenoten verzorgen dan onze dieren”, zegt Ellen. De vijftigers gaan één keer per jaar met vakantie. Ellen: „Niet naar Nederland, dat vind ik geen vakantie.” Ze herstelt zich: „Alhoewel we een keer na familiebezoek op Terschelling zijn geweest. We zijn dol op de Waddeneilanden.”

700 KILO

„Pas op de elanden”, roept Rudy tegen dochter Merel, die even bij haar ouders is en met de auto de weg op gaat, tegen tieners 's avonds als het nog aardig licht is. Een eland van 300 tot wel 700 kilo wil je niet door je voorruit krijgen. Ieder jaar botsen er tientallen automobilisten op een eland.

Vanaf de tweede maandag in oktober start de jaarlijkse elandenjacht. Zweden eten het vlees en de elandenstand wordt op peil gehouden om auto-ongelukken te voorkomen en de bossen te beschermen tegen vraatschade. Rudy doet ook mee aan deze traditie.

„Het publieke leven ligt dan bijna stil”, zegt hij. „Zweden kent veel tradities met eten, school en met familie. Dat is fantastisch.”

„Ik mis wel de gezelligheid van Nederland met de verenigingen. Het is hier wat meer gesloten. Zweden zijn wat meer op zichzelf.”

Lantliv

Natuurcamping Lantliv biedt ruimte aan tien kampeerplaatsen aan het Hjulsjön-meer. De camping grenst aan uitgestrekte bossen in een halfopen landschap en grenst aan het natuurgebied Kindla. Rudy en Ellen (hij geboren in Haaksbergen, zij in Apeldoorn) verhuuren het hele jaar door een authentieke vakantieboerderij op loopafstand van het meer gelegen aan de bosrand tussen grazende Gotlandpelschappen.

Meer informatie: landleveninzweden.nl

kopen ze kippenieren. Het is selfservice: de eieren zijn gewoon te pakken uit de koelkast. Rudy doet er nog wat bosbouw naast. Hij zaagt en verpakt hout voor de verkoop. Ellen verkoopt vanuit het café schapenvachten. Het toerisme is in Hjulsjö aan een opmars bezig, en dat komt onder meer door meerdere aangelegde mountainbikepaden.

“ IK MIS WEL DE GEZELLIGHEID VAN NEDERLAND MET DE VERENIGINGEN

Rudy en Ellen hebben 200 schapen waaronder het Zweedse Gotlandpelschap.